

TAG UG/Uwch

980/51

MATHEMATEG M1

Mecaneg 1

A.M. DYDD LLUN, 13 Mehefin 2011

1½ awr

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen:

- llyfr ateb 12 tudalen;
- Llyfryn Fformiwlâu;
- cyfrifiannell.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Atebwch **bob** cwestiwn.

Cymerwch g fel 9.8 ms^{-2} .

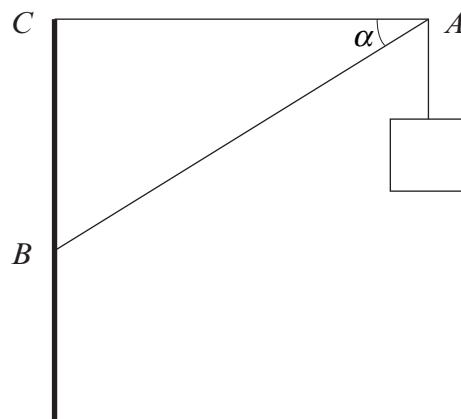
Rhaid dangos gwaith cyfrifo digonol er mwyn egluro'r dull **mathemategol** sy'n cael ei ddefnyddio.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Cofiwch fod angen Cymraeg da a chyflwyniad trefnus yn eich atebion.

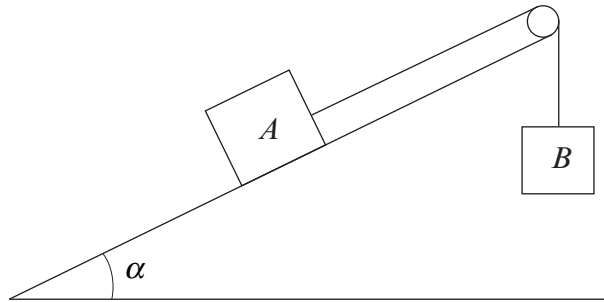
1. Mae carreg yn cael ei thafllu'n fertigol i lawr o bwynt uchaf clogwyn â chyflymder cychwynnol 1 ms^{-1} ac mae'n taro'r môr 2.5 eiliad yn ddiweddarach.
- (a) Darganfyddwch fuanedd y garreg wrth iddi daro'r môr. [3]
- (b) Cyfrifwch uchder y clogwyn. [3]
2. Mae person, mäs 60 kg, yn sefyll mewn lifft, mäs 540 kg. Pan fydd y lifft yn cyflymu i fyny ar gyfradd gyson $a \text{ ms}^{-2}$, y tensiwn yng nghebl y lifft yw 6600 N.
- (a) Cyfrifwch werth a . [3]
- (b) Darganfyddwch yr adwaith rhwng y person a llawr y lifft. [3]
3. Mae'r pwyntiau A , B ac C , yn y drefn honno, ar ffordd lorweddol syth. Mae car yn teithio ar hyd y ffordd â chyflymiad cyson $a \text{ ms}^{-2}$. Buanedd y car yn A yw $u \text{ ms}^{-1}$. Y pellter AB yw 10 m ac mae'n cymryd 2 s i'r car deithio o A i B . Mae'n cymryd 7 s i'r car deithio o A i C a'i fuanedd yn C yw 17 ms^{-1} .
- (a) Darganfyddwch werth u a gwerth a . [7]
- (b) Lluniwch graff cyflymder-amser ar gyfer mudiant y car rhwng A ac C . [2]
- (c) Cyfrifwch y pellter AC . [2]
4. Mae'r diagram yn dangos arwydd sydd ynghlwm wrth bwynt A . Mae wedi'i gynnal gan ddwy roden ysgafn AB ac AC . Mae'r rhoden AC yn llorweddol ac mae'r rhoden AB wedi'i goleddu ar ongl α i'r llorwedd, lle mae $\sin \alpha = 0.6$.

Mäs yr arwydd yw 12 kg. Cyfrifwch

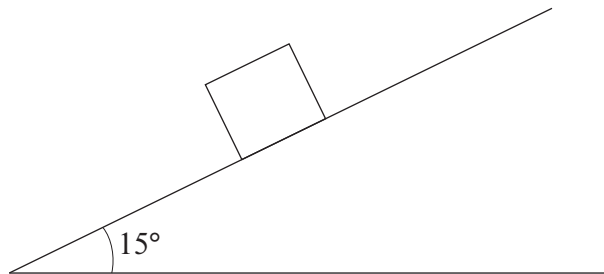
- (a) y gwithiad (*thrust*) yn y rhoden AB , [3]
- (b) y tensiwn yn y rhoden AC . [3]

5. Mae'r diagram yn dangos gronyn A ar blân llyfn ar oledd, wedi'i gysylltu â gronyn B , sy'n hongian yn rhydd, gan llyn ysgafn anestynadwy yn mynd dros bwli llyfn. Mae'r plân wedi'i oleddu ar ongl α i'r llorwedd, lle mae $\sin \alpha = \frac{5}{13}$. Masau A a B yw 13 kg a 15 kg, yn ôl eu trefn. Mae'r llyn yn yr un plân fertigol â llinell goled mwyaf y plân.

I ddechrau, mae'r gronynnau wedi'u cynnal yn ddisymud gyda'r llyn yn dynn. Yna, caiff y system ei rhyddhau. Cyfrifwch faint cyflymiad y gronyn A a'r tensiwn yn y llyn. [7]

6. Mae'r diagram yn dangos gwrthrych, màs 8 kg, ar blân garw sydd wedi'i oleddu ar ongl 15° i'r llorwedd.

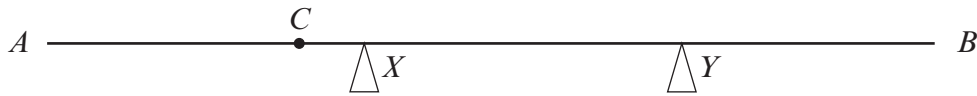
- (a) O wybod bod y gwrthrych yn ddisymud, cyfrifwch y gwerth lleiaf posibl ar gyfer y cyfernod ffrithiant. Rhowch eich ateb yn gywir i ddau le degol. [6]
- (b) O wybod mai 0.1 yw'r cyfernod ffrithiant, darganfyddwch gyflymiad y gwrthrych i lawr y plân. [4]

7. Mae dau ronyn, A a B , yn llithro **tuag at** ei gilydd ar arwyneb llorweddol llyfn ac maent yn gwrthdaro'n union. Màs y gronyn A yw 3 kg a màs y gronyn B yw 4 kg. Yn union cyn y gwrthdrawiad, buanedd A yw 5 ms^{-1} a buanedd B yw 3 ms^{-1} . Yn syth ar ôl y gwrthdrawiad, mae cyfeiriad mudiant A wedi'i gildroi (*reversed*) a'i fuanedd yw 2 ms^{-1} .

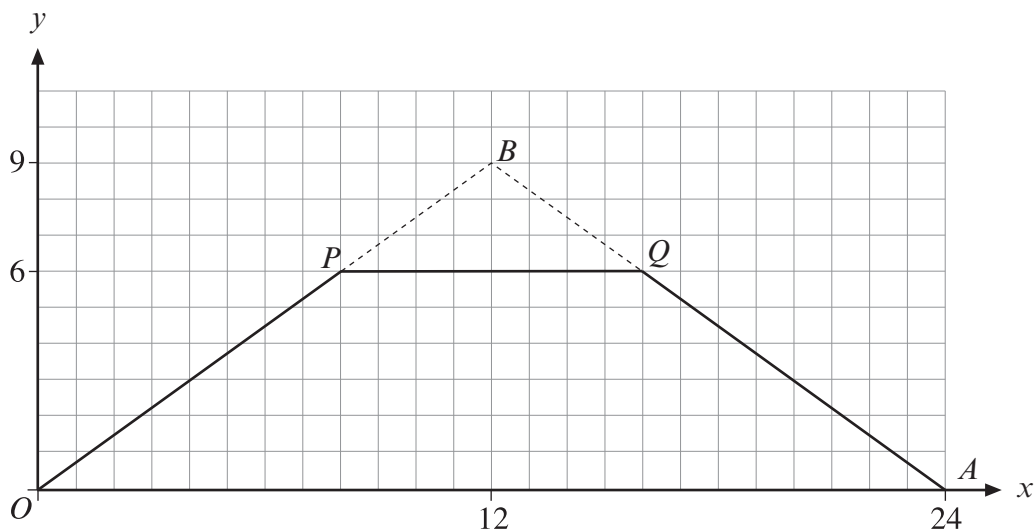
- (a) Dangoswch mai 2.25 ms^{-1} yw buanedd B yn syth ar ôl y gwrthdrawiad. [3]
- (b) Darganfyddwch y cyfernod adfer rhwng A a B . [3]
- (c) Darganfyddwch faint yr ergyd y mae A yn ei rhoi ar B yn ystod y gwrthdrawiad. [2]

TROWCH DROSODD

8. Mae'r diagram yn dangos rhoden unffurf AB , mäs 4 kg a hyd 1.6 m, â gronyn, mäs 0.5 kg, ynghlwm wrth y pwynt C ar y rhoden, lle mae $AC = 0.5$ m. Mae'r rhoden yn gorwedd yn lloerweddol mewn cydbwysedd ar ddau gynhalydd llyfn yn y pwyntiau X ac Y ar y rhoden, lle mae $AX = 0.6$ m ac $AY = 1.2$ m.

- (a) Cyfrifwch yr adwaith yn X a'r adwaith yn Y . [7]
- (b) Pan gaiff gronyn ychwanegol, mäs M kg, ei osod ynghlwm wrth y pwynt C , mae'r rhoden ar fin troi o amgylch X . Cyfrifwch werth M . [4]
9. Mae lamina unffurf $OAQP$ wedi'i ffurfio trwy dorri'r triongl PQB o'r triongl OAB , fel yn y diagram isod sydd wedi'i luniadu wrth raddfa. Mae'r triongl OAB yn isosgeles, gydag $OB = AB$. Mae'r llinell PQ yn baralel i'r llinell OA .

- (a) Cyfrifwch gyfesurynnau craidd mäs y lamina $OAQP$. [7]
- (b) Mae'r lamina wedi'i grogi'n rhydd o P ac mae'n hongian mewn cydbwysedd. Cyfrifwch yr ongl rhwng PQ a'r fertigol. [3]